

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Nova política, vells intel·lectuals

He trobat gracios que el dirigent de Podem, Pablo Iglesias, representant de la suposada nova política, hagi recorregut al vell tòpic de l'intel·lectual que "necessita volar" per explicar l'escapada del seu amic Juan Carlos Monedero. Iglesias ha declarat que a Monedero el partit "li quedava estret i li impedia desplegar les seves ales" i que el seu "fibló crític" seria més útil "sense la pressió de la responsabilitat orgànica". Vaja: ens l'ha descrit com aquell intel·lectual la llibertat del qual s'oposa al compromís polític concret. I encara bo que ha parlat de "volar" i no de viure reclòs a la seva torre d'ivori, que, vistos els preus a què li paguen els informes acadèmics, podria haver estat també una imatge encertada.

NO M'ATURARÉ, PERÒ, a valorar les declaracions duríssimes de l'un, referint-se a la deriva política de Podem com a "salconduit per a la mentida, l'engany, la traïció i les males arts". Ni a les paraules contemporitzadores de altre, que justificava la "dimissió" del primer assegurant que la política exigeix una "flexibilitat" que, s'entenia, l'intel·lectual no té. I no ho faré perquè me les hauria de prendre com a expressió d'opinions franques, i més aviat em semblen pròpies d'una confrontació de tàctiques electoralistes, de personalismes inconfessables i de ganes de fugir d'estudi per minimitzar la crisi. Seria absurd, doncs, pensar que darrere d'aquestes declaracions als mitjans hi ha un plantejament argumental rigorós que calgui discutir.

TANMATEIX, DE LA DIATRIBA verbal i l'intent de reconducció condescendent, me n'interessa un aspecte de fons. Em refereixo a la necessària –segons el meu parer– tensió col·laborativa entre el polític d'acció i l'intel·lectual crític. Perquè entre l'intel·lectual orgànic de Gramsci, al servei de la justificació d'uns interessos de classe o partit, i el que viu tancat a la torre d'ivori gelós de preservar l'asèpsia del seu pensament, també hi cap l'intel·lectual independent de criteri i alhora compromès amb la veritat i llibertat universals i la justícia i el benestar particulars, un model proper al defensat per Mannheim.

DE LA DIFICULTAT del paper de l'intel·lectual crític i alhora compromès ja n'havia escrit amb encert Jean-Paul Sartre a *Plaidoyer pour les intellectuels* (Gallimard, 1972), publicat en català amb el títol *Defensa dels intel·lectuals* (PUV, 2006). Sartre posa l'accent en la "soledat" de l'intel·lectual, un "home sobrer" i amb un paper "inassimilable", "sos-pitós per a les classes treballadores, traïdor per a les dominants". I recorda que "el poder, sigui quin si-

EMILIO NARANJO / EFE

És una molt mala notícia que la tensió entre pensament i acció no se sàpiga buscar i mantenir

gui, vol fer servir els intel·lectuals per a la seva propaganda, però se'n malfia i sempre comença les purgues per ells". I en aquest "sigui quin sigui", possem-hi el poder polític, l'econòmic, el mediàtic o el d'una ONG o la societat civil en general.

SOSTINC, DONCS, QUE si bé és cert que la relació entre pensament i acció, entre intel·lectual i polític, és inevitablement tensa, és aquesta mateixa dialèctica la que garanteix el compromís del primer i l'autocrítica del segon. I sostinc que és una molt mala notícia que aquesta tensió no se sàpiga buscar i mantenir. En el cas d'Iglesias i Monedero, la ruptura ha estat explícita i radiada en directe. Però en la majoria d'altres partits, existeix de manera poc o molt soterrada. La crítica d'una acció política envia els intel·lectuals a les llistes negres, amb la mateixa celeritat que una aprovació els converteix en propagandistes sense haver-s'ho proposat.

LA RUPTURA de la tensió entre Iglesias i Monedero, doncs, és símptoma de la reculada de Podem cap a la vella política. Un lloc del qual, els que ja hi són, tampoc no donen senyals de saber-ne o voler-ne sortir.